

Образложење

I. Правни основ за доношење Уредбе

Правни основ за доношење Уредбе о ближим условима и начину доделе признања за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина садржан је у члану 14. став 5. Закона о култури („Службени гласник РС”, бр: 72/09, 13/16 и 30/16-исправка), којим је прописано да ближе услове и начин доделе признања утврђује Влада.

II. Разлози за доношење Уредбе

Имајући у виду значај, али и сталне полемике које прате доделу признања за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина Министарство културе и информисања је приступило овом питању са великом озбиљношћу и одговорношћу. Тим поводом, желећи пре свега да унапреди положај уметника и стручњака у култури, што је један од стартешких праваца, кроз овај институт, Министарство је желело да чује и мишљење струке, те је организовало низ састанака у сарадњи са Заводом за проучавање културног развитака, на којима су учествовали представници свих субјеката културе, који су имали жељу да изнесу свој став поводом овог питања. Уважавајући све њихове ставове, а полазећи првенствено од заштите општег интереса у култури, као продукт настао је овај текст Уредбе. Основни разлог за доношење Уредбе налази се у чињеници да од 2013. године, није расписиван Јавни позив за доделу признања, имајући у виду да су одређени критеријуми и мерила за доделу признања били широки, као и да је био велики број предлагача. Наиме, поред уметничких и струковних удружења, установа културе, националних савета националних мањина, предлог су могла да поднесу друга правна и физичка лица. У пракси, дешавало се да свако може предложити самог себе. Нова Уредба има за циљ да олакша сам поступак доделе, да већу одговорност стави на предлагача, овога пута то су само репрезентативна удружења у култури. На овај начин из мањег броја предлога, добио би се већи квалитет. Полазна основа је да ова признања стекну само они најзаслужнији, који су дали врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина. Из тог разлога ограничен је број предлагача, али и укупан број добитника признања по години, који не може бити већи од 20. Репрезентативна удружења у култури, имаће обавезу да одреде Листу најзначајних награда и признања за своје подручје културе. Поменутој Листи, уз прикупљање друге документације одређене чланом 6. ове Уредбе, репрезентативна удружења достављају уз пријаву на јавни конкурс. Комисија, коју образује Министарство културе и информисања у року до 60. дана од дана истека јавног конкурса, утврђује предлог за доделу, на основу кога Министарство, полазећи од финансијских средстава, предлаже Влади акт о додели Признања. Влада доноси решење о додели признања за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина.

III. Објашњење основних појединачних решења

Чланом 1. Уредбе прописано је да се Уредбом уређују ближи услови и начин доделе признања у виду доживотног месечног новчаног примања уметнику, односно стручњаку у култури, за врхунски допринос националној култури, односно

култури националних мањина, као и у виду свечане Повеље која се уручује на свечаној додели. Признање представља лично, непреносиво право. Чланом 2. Уредбе прописана су подручја културе за која Признање може стећи уметник, односно стручњак у култури. У члану 3. прописани су општи услови које уметник, односно стручњак у култури мора да испуни да би стекао Признање. Чланом 4. Уредбе утврђено је да испуњеност услова из члана 3. ове уредбе утврђује Комисија за утврђивање предлога за доделу признања уметницима, односно стручњацима у култури за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина, а на основу достављеног образложеног Предлога репрезентативних удружења у култури. Чланове Комисије именује министарство надлежно за културу на период од три године, са могућношћу поновног именовања. Комисија има седам чланова који се именују из реда угледних и афирмисаних уметника и стручњака у култури, од којих је један представник националних савета националних мањина. Чланом 5. Уредбе регулисано је да Комисија утврђује предлог за доделу Признања, на основу јавног конкурса којег расписује Министарство за годину у којој се додељује признање. Јавни конкурс оглашава се на званичној интернет страни Министарства и у једним дневним новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије. Чланом 6. утврђено је да јавни конкурс траје 30 дана од дана објаве у једним дневним новинама које се дистрибуирају на целој територији Републике Србије. Такође, пријаву на јавни конкурс подносе репрезентативна удружења у култури у форми образложеног предлога након спроведеног поступка на заједничкој седници у репрезентативним удружењима за свако подручје културе. За свако подручје културе у току године може бити предложено највише до три уметника, односно стручњака у култури. Уз пријаву на јавни конкурс, репрезентативна удружења достављају и: кратку биографију предложеног кандидата; образложену оцену вредности доприноса у области културе; уверење о држављанству; решење надлежног фонда за пензијско и инвалидско осигурање у Републици Србији и листу награда и признања из члана 3. ове уредбе. Чланом 7. Уредбе регулисано је да Комисија, у року до 60 дана од дана истека јавног конкурса, утврђује предлог за доделу Признања уметнику, односно стручњаку у култури које предлажу репрезентативна удружења у култури. Чланом 8. регулисано је да на основу предлога Комисије Министарство, полазећи од финансијских средстава обезбеђених у буџету Републике Србије, предлаже Влади акт о додели Признања, до 20 уметника, односно стручњака културе за сваку годину у којој се расписује јавни конкурс. Влада доноси решење о додели признања за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина. Члан 9. уредбе прописује да се признање додељује и исплаћује уметнику, односно стручњаку у култури у виду доживотног месечног новчаног примања, у нето износу једне просечне зараде у Републици Србији за месец јул претходне године, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике. Признање се исплаћује почев од првог наредног месеца од месеца у којем је донето решење. Признање се исплаћује преко Министарства. Чланом 10. уредбе је прописано да се признање додељује и у виду свечане плакете, која се уручује на свечаној додели. Чланом 11. Уредбе прописано је да даном ступања на снагу ове уредбе престаје да важи Уредба о ближим условима и начину доделе признања за врхунски допринос националној култури, односно култури националних мањина („Службени гласник РС”,

бр. 36/10, 146/14 и 91/18). Чланом 12. регулисано је да ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”.

IV Анализа ефеката уредбе

Доношењем уредбе остварује се стратешки интерес и побољшању положаја уметника, односно стручњака у култури. Стога национално признање треба да представља посебно признање за целокупни рад уметника, један вид почаста, награде за целокупни уметнички допринос али и мотивације за даљи наставак успешног и истовремено безбрижног уметничког рада. С друге стране, ово признање морају да добију само они најзаслужнији који су својим уметничким и културним деловањем стварали допринос. Овом Уредбом ће се одредити прецизнији критеријуми и умерила за доделу, јер свако подручје културе имаће листу најзначајнијих награда коју ће бодовати. Самим тим, имајући у виду смањени број предлагача, право предлагања имаће само репрезентативна удружења у култури, чиме ће се знатно олакшати поступак доделе. Такође, уредбом је уведен цензус да у једном подручју културе могу бити највише предложена 3 кандидата, а ограничава се и број добитника који по години може износити највише до 20. Самим тим, добиће се да најзаслужнији добију ова признања, добиће се квалитет.

V Финансијска средства потребна за спровођење уредбе

Средства потребна за спровођење ове уредбе у 2020. години обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2020. годину („Службени гласник РС“, број: 84/2019) у износу од 224.000.000,00 динара на Разделу 29-Министарство културе и информисања, глава 29.0-Министарство културе и информисања, Програм 1206-Признања за допринос у култури, шифра функционалне класификације 820, Програмска активност 0001-Национална признања за врхунски допринос у култури, апропријација 472-Накнада за социјалну заштиту из буџета.

У 2021. и 2022. години финансијска средства биће планирана у оквиру лимита на разделу министарства надлежног за послове културе који ће бити опредељена од стране Министарства финансија у складу са билансним могућностима.